

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Kontroll- og konstitusjonskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
10/01377-6

Dato
06.10.2010

Jeg viser til brev fra Kontroll- og konstitusjonskomiteén av 23.09. d.å. der jeg blir bedt om å besvare 10 spørsmål.

1. Statsråden har flere ganger uttalt i media at han ikke kjente til de økonomiske bidragene fra Eidsiva Energi og Troms Kraft til Senterpartiet da departementet behandlet konsesjonssøknadene fra disse selskapene. Kjenner statsråden til om noen andre i Olje- og energidepartementet hadde kunnskap om disse bidragene da departementet behandlet konsesjonssøknadene fra Eidsiva Energi og Troms Kraft?

Jeg kan bekrefte at jeg ikke ble orientert om pengestøtten som ble gitt fra de to kraftselskapene før jeg ble kjent med opplysningene 08.09.2010 gjennom offentliggjøringen fra Statistisk Sentralbyrå.

Min kontakt med de to selskapene er det redegjort grundig for i Olje- og energidepartementets brev av 24.09.2010 til Lovavdelingen i Justisdepartementet. Min redegjørelse er for øvrig inntatt i Lovavdelingens vurdering av habilitetsspørsmålet i brev til Olje- og energidepartementet av 05. d.m.

Etter hva jeg har fått opplyst ble Eidsiva Energi første gang trukket inn i det omtalte fornybarprosjektet i desember 2008. Pengestøtten ble fulgt opp på et senere tidspunkt. Troms Kraft involveres etter hva jeg har forstått først i august 2009.

I media har særlig to konsesjonssøknader vært omtalt. Det gjelder konsesjon for Fakken vindkraftanlegg og konsesjon for fjernvarmeanlegg i Gjøvik. Konsesjon for Fakken vindkraftanlegg ble meddelt i november 2008. Ettersom Troms Kraft ikke ble

trukket inn i fornybarprosjektet før i august 2009 finner jeg det lite hensiktsmessig å gå nærmere inn på konsesjonssaken om Fakken vindkraftanlegg i mine svar til komitéen. Det bør imidlertid nevnes at Olje- og energidepartementet stadfestet NVEs vedtak om utbygging av Fakken, samtidig som Miljøverndepartementet fattet vedtak om statlig reguleringsplan for vindkraftanlegget etter plan- og bygningsloven. Fjernvarmekonsesjonssaken omtales i svarene under spørsmålene 4,7 og 8.

Jeg skylder også å gjøre komitéen oppmerksom på at Olje- og energidepartementet til enhver tid har et stort antall saker til behandling knyttet til henholdsvis energiloven, industrikonsesjonsloven, vannressursloven og vassdragsreguleringsloven. Flere av disse sakene gjelder de to omtalte selskapene eller selskaper der de to selskapene har eierandeler. En nærmere redegjørelse av alle verserende og ferdigbehandlede saker som berører de to selskapene på en eller annen måte, er gitt Lovavdelingen som underlagsmateriale for vurdering av habilitetsspørsmålet. Dette materialet vedlegges brevet her til komitéen.

Når det gjelder spørsmålet om andre i politisk ledelse i Olje- og energidepartementet hadde kunnskap om de økonomiske bidragene før saken ble kjent i forrige måned, vises det til de redegjørelsene som er gitt i brev m/vedlegg til Lovavdelingen.

2. Mener statsråden at andre statsråder med kjennskap til partistøtten burde ha informert ham om de økonomiske bidragene fra Eidsiva Energi og Troms Kraft til Senterpartiet?

Håndteringen av økonomiske bidrag til Senterpartiet ligger utenfor mitt ansvarsområde som olje- og energiminister.

Jeg har ingen annen kommentar til det enn at jeg ikke var kjent med denne partistøtten.

3. Ifølge media (VG 18. september 2010) ble det orientert om de økonomiske bidragene fra Eidsiva Energi og Troms Kraft på Senterpartiets landsstyremøte 9. april 2010. Det har videre kommet frem at en statssekretær i Olje- og energidepartementet var til stede på dette landsstyremøtet. Kan statsråden bekrefte det?

Jeg kan bekrefte at statssekretær Hjørnegård var til stede på landsstyremøtet som observatør. Som observatør har statssekretæren ikke tilgang til sakspapirene. De blir ikke utsendt i forkant eller utdelt på møtet uten at en ber spesielt om det. Statssekretæren ba ikke om å få papirene. Støtten fra Eidsiva Energi var nevnt i fotnote d) til regnskapet for 2009 som ble behandlet på landsstyremøtet. Jeg viser til redegjørelsen fra statssekretær Hjørnegård i Olje- og energidepartementets brev av 24.09.2010 til Lovavdelingen. Denne redegjørelsen er i sin helhet inntatt i

Lovavdelingens vurdering av habilitetsspørsmålet i brev av 05. d.m. til Olje- og energidepartementet.

4. Har denne statssekretæren deltatt på møter om konsesjonssøknadene fra Eidsiva Energi og Troms Kraft eller på annen vært involvert i konsesjonsbehandlingen?

Som påpekt i svaret til spørsmål 1 har departementet til behandling saker knyttet til et omfattende lovverk. I tillegg til det som kan betegnes som konsesjonssaker, omfatter saksområdet også blant annet saker som klager på nettariffer og anleggsbidrag etter energiloven og om tiltak i vassdrag etter vannressursloven. Av det som kan betegnes som konsesjonssaker involveres alltid politisk ledelse i de saker som har en rettslig ramme for faglig/politisk skjønn. Ved en gjennomgang av alle ferdigbehandlede saker i den aktuelle perioden som angår de to kraftselskapene på en eller annen måte, har statssekretæren for Eidsiva Energis vedkommende vært involvert i de 3 fjernvarmekonsesjonssakene og den ene kraftledningssaken som har vært behandlet i den aktuelle perioden.

Kraftledningssaken gjaldt klage på konsesjon til Eidsiva Nett AS for bygging og drift av luftledning i Øystre Slidre kommune. Eidsiva Nett AS hadde søkt alternativt om to luftledningstraséer og en trasé med delvis sjø- og jordkabel. NVEs vedtak ble påklaget av kommunene Vang og Øystre Slidre, Norges Naturvernforbund og en rekke grunneiere. Statssekretær Hjørnegård fikk henvendelser om saken på telefon blant annet fra Øystre Slidre kommune og grunneiere, men deltok ikke på møtene i departementet verken med Øystre Slidre kommune eller med grunneierne. Departementet omgjorde NVEs vedtak slik at alternativet med delvis sjø- og jordkabel ble lagt til grunn. Natur- og miljøhensyn ble tillagt særskilt vekt ettersom kabelalternativet blant annet ivaretok hensynet til et viktig våtmarksområde som er en nasjonalt viktig naturtype av stor betydning for våtmarksfugl og med hekkeplass for traner.

Når det gjelder Troms Kraft har statssekretæren vært involvert i en forespørsel om forståelsen av en bruksrettskonsesjon i Bardufossen. Departementet konstaterte i svarbrev til Troms Kraft Produksjon AS 25.01.2010 at bruksrettskonsesjonen gjelder på ubegrenset tid, men begrenset til leieforholdets varighet. Departementet opplyste samtidig om at dersom leieforholdet med Statkraft forlenges, vil det ikke kreves ny konsesjonsbehandling. Statssekretæren deltok ikke i det møtet fagavdelingen avholdt med representanter for Troms Kraft Produksjon AS sommeren 2009 da saken ble reist.

5. Mener statsråden at pengegaver til Senterpartiet er uproblematiske gaver i forhold til statsrådets myndighetsutøvelse i Olje- og energidepartementet?

Jeg har som kjent ingen formelle posisjoner i Senterpartiet og deltar heller ikke på møter i sentralstyre eller arbeidsutvalg. Generelle spørsmål om pengegaver må derfor besvares av partiets valgte ledelse.

Jeg viser for øvrig til den vurdering Lovavdelingen har gitt av spørsmålet om partistøtte i tilknytning til myndighetsutøvelse.

6. Direktør i Eidsiva Energi, Ola Mørkved Rinnan, sa til Bergens Tidende 16. september at han var "litt betenkt på å trekkje inn eit politisk parti, men i ettertid kan eg seie at vi fekk bra valuta for pengane". Hva er statsrådets kommentar til dette utsagnet?

Jeg kan ikke kommentere utsagnet nærmere. Direktør Mørkved Rinnan må selv være nærmest til å kommentere sitt eget utsagn.

Når det gjelder Eidsiva Energis befatning med mitt departement i denne perioden, viser jeg til mitt svar under spørsmål 1.

7. Hva var bakgrunnen for at departementet valgte å nekte Daimyo Rindi Energi AS å starte opp med byggearbeider i klagesaken i strid med NVEs vurderinger?

Eidsiva Bioenergi ba i sin klage datert 04.09.2009 om at vedtaket om å gi Daimyo Rindi Energi AS konsesjon ble gitt oppsettende virkning til endelig vedtak i saken forelå. NVE hadde tidligere behandlet samme anmodning fra Eidsiva, men ga i brev av 17.08.2009 avslag på begjæringen. Det er å bemerke at NVEs avslag dermed faktisk ble fattet før konsesjonsvedtaket ble påklaget.

NVE oversendte klagesaken til Olje- og energidepartementet for sluttbehandling 02.10.2009. Det var en meget omfattende og detaljert klage (55 sider + vedlegg), og svært forskjellig fra andre klagesaker departementet har behandlet om fjernvarmekonsesjoner. Fra klagers side ble det pekt på en rekke forhold som kunne tilsi at NVEs vedtak burde oppheves. Flere anførsler omhandlet vedtakets gyldighet. Eidsiva hevdet at NVE hadde lagt til grunn feil faktisk grunnlag i konsesjonsvedtaket. Det ble hevdet at NVE ikke hadde foretatt en forsvarlig saksbehandling, og at vedtaket av den grunn var ugyldig. Klager mente at Daimyo Rindi Energi AS måtte følge regelverket om offentlige anskaffelser. Det ble anført at Eidsivas prosjekt hadde et vesentlig større kundegrunnlag og at investerings- og driftkostnadene som lå til grunn for NVEs førsteinstansvedtak for Daimyo Rindi Energi AS' anlegg var underestimert.

Departementet har de senere år behandlet en rekke klager på tildeling av fjernvarmekonsesjoner der klagen i all hovedsak har kommet fra én og samme interesseorganisasjon – Norsk Teknologi. Organisasjonen har fremmet anførsler stort sett knyttet til tolkning og anvendelse av energilovens bestemmelser. Norsk Teknologi

sto som klager i 2 av de omtalte fjernvarmekonsesjonssakene. I begge sakene stadfestet departementet NVEs vedtak. I disse sakene har det aldri vært begjært oppsettende virkning. Kun i et par saker har NVEs vedtak blitt påklaget av konkurrerende søkere i samme konsesjonsområde. Den ene av disse sakene var klagen fra Eidsiva Bioenergi AS om fjernvarmekonsesjonen på Gjøvik.

I tilfeller med konkurrerende søkere som i Gjøvik-saken, vil det fremstå som uheldig at fysiske arbeider blir satt i gang før endelig konsesjonsvedtak foreligger. Olje- og energidepartementet kan da også etter forvaltningsloven på eget grunnlag fatte vedtak om utsatt iverksetting.

I tillegg til den omfattende klagen som i dette tilfellet skulle tas under behandling, vurderte departementet det som sannsynlig at fysiske arbeider ville bli satt i gang før endelig konsesjonsvedtak ville foreligge. Gjøvik kommune var svært interessert i å få en avgjørelse på hvem som skulle stå for fjernvarmeutbyggingen, da det bl.a. skulle foretas oppgradering av Storgata, og også foretas andre fysiske anleggsarbeider i sentrum. Departementet kunne ikke se at private eller offentlige interesser ville bli skadelidende i en slik grad at ikke gjennomføringen av vedtaket kunne utsettes i påvente av en avgjørelse i klagesaken. Av den grunn fattet departementet vedtak om utsatt iverksetting 17.11.2009. Departementet presiserer at det på det tidspunktet ikke var tatt noe standpunkt til sakens realitet eller foretatt noen vurderinger av klagerens anførsler.

Kort tid etter spørsmålet om oppsettende virkning var avgjort, og etter avholdt møte med Daimyo Rindi Energi AS, mottok OED en anmodning fra selskapet om å få tillatelse til å legge fjernvarmerør i Storgata i forbindelse med eventuelle kommunale gravearbeider som skulle skje på ettervinteren. I tillegg var det et ønske om å legge et snøsmelteanlegg i Storgata som måtte knyttes til en fyrkjele, og søknaden gjaldt derfor også ledningen fra selskapets oljefyrkjele på Hunton til Brennerigata. Dersom Eidsiva skulle vinne fram med sin klage, mente Daimyo Rindi Energi AS at Eidsiva uansett kunne overta og kjøpe de installerte fjernvarmerørene. Eidsiva bemerket på departementets forespørsel at det forelå en annen trasé for Eidsivas prosjekt, og at Eidsiva ikke ville ha behov for disse rørene dersom selskapet skulle få medhold i sin klage og få tildelt konsesjonen. Departementet fikk også opplyst fra Gjøvik kommune at disse gravearbeidene tidligst ville starte opp i siste halvdel av mai 2010. Departementet fant ut fra de opplysninger som ble lagt frem fra partene og Gjøvik kommune, ikke grunnlag for å endre sitt vedtak om utsatt iverksettelse.

8. Hvilke møter ble avholdt mellom partene og hvilke problemstillinger ble tatt opp?

12.11. 2009 hadde statssekretær Sigrid Hjørnegård møte med Eidsiva Bioenergi AS og selskapets advokat. Representanter fra fagavdelingen deltok på møtet. Det ble i hovedtrekk lagt frem en nærmere redegjørelse for klageanførsle fra klagers (Eidsivas) side. I tråd med vanlig praksis ble det fra departementets side bekreftet at

det klageren hadde anført var notert, men at ingenting kunne sies om utfall av saken. Eidsivas begjæring om utsatt iverksetting av vedtaket ble gjentatt under møtet, og det ble fra fagavdelingens side informert om at begjæringen skulle bli behandlet innen kort tid.

24.11.2009 hadde statssekretær Sigrid Hjørnegård møte med representanter for Daimyo Rindi Energi AS. Representanter fra fagavdelingen deltok på møtet. Det ble gitt en nærmere redegjørelse om selskapets prosjekt som hadde fått konsesjon og deres syn på klagesaken. Daimyo Rindi Energi AS opplyste at selskapet var uenig i departementets vedtak av 17.11.2009 om utsatt iverksetting. Fra departementets side ble det informert om bakgrunn og grunnlag for vedtaket, men det ble understreket at vedtaket om utsatt iverksetting ikke hadde noen betydning for realitetsbehandlingen av klagen.

09.02.2010 hadde statssekretær Sigrid Hjørnegård møte med representanter fra Gjøvik kommune. Representanter fra fagavdelingen deltok på møtet. Kommunen orienterte om planer for større prosjekter og investeringer i infrastruktur i sentrum. Det var ønske om å få realisert en fjernvarmeordning. Det ble opplyst at kommunens energiplan skulle revideres. Kommunen var opptatt av at det ble fattet en avgjørelse, slik at den visste hvilket prosjekt den skulle forholde seg til og planlegge ut fra.

9. I innslaget fremkommer det påstander om at Daimyo Rindi Energi AS under behandlingen av klagesaken følte seg motarbeidet fra politisk hold og derfor valgte å selge seg ut mens de fortsatt kunne dekke kostnadene. Hva er statsrådets synspunkter på de påstander som fremsettes?

Jeg finner her grunn til å slå fast at Daimyo Rindi Energi AS ikke hadde noen grunn til å føle seg motarbeidet fra politisk hold i mitt departement. Det ble avholdt ett møte med selskapet i departementet slik som tilfellet også var for klagerens vedkommende og for kommunen. På møtet med Daimyo Rindi Energi AS ble det fra departementets side gitt klart uttrykk for at vedtaket om utsatt iverksetting ikke hadde noen betydning for realitetsbehandlingen av klagen. Selskapets søknad etter avholdt møte om legging av fjernvarmerør i Storgata i Gjøvik ble behandlet fullt ut i tråd med forvaltningslovens bestemmelser. Departementet kunne ikke se at private eller offentlige interesser ville være skadelidende i en slik grad at ikke gjennomføring kunne utsettes i påvente av en avgjørelse av klagesaken.

Når det gjelder den nærmere gjennomgang av departementets saksbehandling av fjernvarmeanlegget i Gjøvik, vises det til svar på spørsmål 7.

10. Har statsråden eller øvrig politisk ledelse diskutert forhold rundt Eidsiva Energi med andre medlemmer av Senterpartiet i formelle eller uformelle sammenhenger?

Verken jeg eller andre i politisk ledelse kan vise til noen konkrete anledninger, men jeg kan ikke utelukke at medlemmer av partiet som er opptatt av bioenergi har tatt opp saker som også involverer Eidsiva Energi med noen i politisk ledelse. For øvrig viser jeg til redegjørelsene i brev m/vedlegg til Lovavdelingen.

Med hilsen

Terje Riis-Johansen

VEDLEGG

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Kopi

Justisdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

U. off. offentliggjøring § 15
første ledd, jf. tredje ledd

Deres ref

Vår ref
10/101377-3

Dato
24.09.2010

Vurdering av habilitet

Innledning

Olje- og energidepartementet har i brev av 16. d.m. bedt om Lovavdelingens vurdering av olje- og energiministerens habilitet i de saker som involverer Eidsiva Energi AS og Troms Kraft AS.

Olje- og energidepartementet vil i brevet her med vedlegg gi en redegjørelse for behandlingen av de aktuelle sakene samt for andre forhold av betydning for Lovavdelingens vurdering.

Redegjørelsen vil være tredelt. Saksreddegjørelsen vil omfatte to kategorier. I den første kategori inngår de saker som må regnes som ferdigbehandlet helt eller delvis av Olje- og energidepartementet. Denne redegjørelsen fremgår av vedlegg 1. I den andre kategori inngår de saker som departementet nå har til behandling. Disse sakene er omtalt i vedlegg 2.

I brevet inngår statsrådens og statssekretær Hjørnegårds forhold til de to selskapene, deres posisjon i Senterpartiet, og deltagelse på møter i partiets styrende organer i angjeldende periode der tilskuddene på en eller annen måte har fremgått. Det redegjøres også for når statsråden og statssekretæren fikk kjennskap til gavene. Det vises til redegjørelsen i vedlegg 3.

Skjæringspunktet i tid bakover for saksreddegjørelsen er for sikkerhets skyld satt godt forut for det tidspunkt de to kraftselskapene første gang på noen måte skal ha blitt involvert i det omtalte fornybarprosjektet. Etter hva Olje- og energidepartementet er

gjort kjent med, ble Eidsiva Energi AS første gang trukket inn i prosjektet i desember 2008. Skjæringspunktet er dermed satt til sommeren 2008 for saksgjennomgangen for dette selskapet. Troms Kraft AS involveres etter hva departementet har forstått, først i august 2009. Skjæringspunktet er derfor satt til 1. januar 2009 for saksgjennomgangen knyttet til Troms Kraft AS.

Saksredegjørelsen

Ferdigbehandlede saker

Omtalen av den enkelte ferdigbehandlede sak fremgår av vedlegg 1. Samtlige av disse sakene er knyttet til energiloven med unntak av henholdsvis to forhold knyttet til Enovas vedtaksutøvelse, en gjenoppnevning i Statnetts styre, én henvendelse fra Troms Kraft AS om statlig tilskudd til investeringer i kraftnettet, ett møte om muligheten for statlig deleierskap i Troms Kraft AS, og én forespørsel med derpåfølgende møter om en uttalelse fra departementet om varigheten av en bruksrettskonsesjon for Bardufossen. Samtlige saker er omtalt i vedlegg 1.

NVE har fått delegert fullmakt til å fatte vedtak i første instans blant annet etter energiloven kap. 3, kap. 5 og § 4-1. Tre av sakene er klagevedtak om bygging og drift av fjernvarmeanlegg etter energiloven § 5 – 1. Det gjelder sakene om Hamar-Regionen Fjernvarme AS, Åsnes fjernvarme AS og Eidsiva Bioenergi AS. Det vises til nærmere omtale i vedlegg 1.

Olje- og energidepartementet har de senere år behandlet en rekke klager på tildeling av fjernvarmekonsesjoner. I all hovedsak har klagen kommet fra én og samme interesseorganisasjon – Norsk Teknologi. Organisasjonen har fremmet anførsler stort sett knyttet til tolkning og anvendelse av energilovens bestemmelser. Norsk Teknologi står da også som klager i to av de tre sakene omtalt ovenfor. I noen få saker har det kommet klager fra berørte grunneiere/naboer til det konsesjonsgitte prosjektet. Kun i et par saker har vedtaket til NVE blitt påklaget av konkurrerende søkere i samme konsesjonsområde. En av disse sakene er klagen fra Eidsiva Bioenergi AS ovenfor. Det er lite praksis for slik behandling ettersom det har vært uvanlig med konkurrerende søkere ved konsesjonsbehandling av energianlegg. Det er heller ingen praksis for behandling i departementet av begjæring om oppsettende virkning for konsesjonsvedtak i fjernvarmesaker slik det ble begjært av Eidsiva Bioenergi AS. Etter å ha gjennomgått de siste års klagesaker på slike konsesjonsvedtak kan en ikke se at det er behandlet noen slike begjæringer tidligere i departementet. Det vises til nærmere omtale i vedlegg 1.

En sak med klage fra Eidsiva Nett AS gjelder vedtak om bygging og drift av elektriske anlegg etter energiloven § 3 – 1. En sak gjelder klage fra Troms Nett AS om beregning av anleggsbidrag etter energiloven § 4 – 1. Alle sakene er omtalt nærmere i vedlegg 1.

Olje- og energidepartementet behandler enhver sak som skal kunne ut i et vedtak etter energiloven i tråd med forvaltningslovens regler for saksforberedelse og vedtak i klagesaker. Departementet prøver alle sider ved saken og tar hensyn til nye

omstendigheter som måtte foreligge under klagebehandlingen. Departementet foretar en samlet vurdering etter energiloven der ulempene er vurdert opp mot fordelene. Energiloven skal sikre at produksjon, omforming, overføring og fordeling av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder at det tas hensyn til berørte allmenne og private interesser. Saker om nettariffering og anleggsbidrag er underlagt NVEs forskrift av 11.03.1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer. Det faglige og politiske skjønn som utøves i departementet i den enkelte sak begrenses av dette rettslige rammeverket.

Statsforetakene Statnett SF og Enova SF er underlagt Olje- og energidepartementet som eier. Foretakene reguleres av statsforetakslovens bestemmelser gjennom foretakets vedtekter i henhold til foretaksloven § 8 første ledd nr. 1. Departementet utøver den øverste myndighet i foretaket i foretaksmøte.

Når det gjelder gjenoppnevningssaken i Statnetts styre følger det av statsforetaksloven § 19 tredje ledd at styret i foretaket velges av foretaksmøtet. Det vises til nærmere omtale i vedlegg 1.

Enova avtalestyres gjennom avtale med departementet gjeldende fra 1. juni 2008 til 31. desember 2011. Avtalen skal sikre at midlene fra Energifondet blir forvaltet i samsvar med de mål og forutsetninger som ligger til grunn for Stortingets vedtak om opprettelsen av Energifondet, og innenfor de rammer som gjelder for bruken av Energifondets midler. Departementet har ingen befatning med enkeltsaker knyttet til denne forvaltningen. Enova er dermed tillagt alt ansvar for behandlingen av de enkelte saker. Det fremgår av Stortingets behandling av Ot. prp. nr. 86 (2001-2002), jf. Innst. O. nr. 41 (2002-2003) at forvaltningslovens klagebestemmelser ikke gjelder når Enova som forvalter av Energifondet fatter enkeltvedtak om tildeling av midler fra fondet på vegne av staten. Pålegg mv. i de årlige tildelingsbrev må også ligge innenfor de rammer som følger av stortingsvedtak om opprettelsen av Energifondet, og de forutsetninger om ansvars- og rollefordeling mellom departementet og Enova som Stortingets vedtak bygger på.

Når det gjelder informasjonen som ble gitt fra politisk rådgiver til Troms Kraft AS om Enovas vedtak om tildeling av støtte til Fakken vindkraftanlegg før Enova fikk informert støttemottageren, vises det til nærmere omtale i vedlegg 1.

Verserende saker

Av verserende saker som involverer de to kraftselskapene er to knyttet til klager fra Eidsiva Energi Nett AS på NVEs vedtak om inntektsrammen for nettariffen for hhv 2007 og 2008. Det vises til den generelle omtalen ovenfor under ferdigbehandlede saker angående departementets behandling av klagesaker etter energiloven med tilhørende forskrifter om inntektsramme for nettvirksomheten. Sakene er nærmere omtalt i vedlegg 2.

I en sak har Troms Kraft AS bedt departementet fastsette forskudd på erstatning i tilknytning til departementets vedtak om samtykke til forhåndstiltredelse for Fakken vindkraftanlegg. Vedtaket skal fastsettes med hjemmel i oreigningslova § 25 tredje ledd. Saken er nærmere omtalt i vedlegg 2.

De øvrige verserende saker som gjelder Troms Kraft AS refererer seg til en søknad om konsesjon etter industrikonsesjonsloven § 36 for erverv av aksjer i Nordkraft AS og Salten Kraftsamband. I forbindelse med en søknad om erverv av fallrettigheter for regulering og utbygging av vassdrag i Ullsfjord har departementet til avgjørelse en sak om statens forkjøpsrett etter industrikonsesjonsloven § 6. Salten Kraftsamband AS har søkt om tillatelse til erverv og regulering for utbygging av Smibelg og Storåvatn kraftverker etter industrikonsesjonsloven, vassdragsreguleringsloven og vannressursloven. Det vises til nærmere omtale i vedlegg 2.

Av verserende saker som involverer Eidsiva Energi AS har Opplandskraft DA søkt om oppgradering av Øvre Vinstra Kraftverk etter vannressursloven. Glommens og Laagens Brukseierforening har søkt om ny reguleringskonsesjon og om revisjon av vilkår for regulering av Tesse etter vassdragsreguleringsloven. Mesna Kraftverk DA har søkt om fornyet reguleringskonsesjon og revisjon av vilkår for regulering av Mesnavassdraget. Eidsiva Energi AS har i to brev til og i et møte med departementet bedt om avklaring av betydningen av å innføre konsolideringsmodellen i industrikonsesjonsloven for selskapets aksjonærer med hensyn til rettigheter til overføring av eierposisjoner i konsernets morselskap. Det vises til nærmere omtale i vedlegg 2.

I saker som behandles etter vassdragsreguleringsloven og større vannkraftutbyggingssaker etter vannressursloven fattes vedtak ved kongelig resolusjon som foredras av Olje- og energidepartementet etter innstilling fra NVE. Det faglig/politiske skjønnstemaet for departementet etter vassdragsreguleringsloven fremgår av loven § 8. Konsesjon bør vanligvis bare gis hvis skader eller ulemper for allmenne eller private interesser anses for å være av mindre betydning sammenlignet med de fordeler som reguleringen vil medføre. Hensyn bør dessuten tas til andre skade- og nyttevirkninger av samfunnsmessig betydning. Departementet foretar en omfattende vurdering av den enkelte sak basert på forvaltningslovens regler om saksbehandling, saksforberedelse og vedtak. Det foreligger et ikke ubetydelig rom for skjønn i saker som behandles etter denne lov innenfor de faglige rammer som er satt også etter annet lovverk slik som naturmangfoldloven.

I større vannkraftutbyggingssaker som behandles etter vannressursloven fattes vedtak ved kongelig resolusjon foredratt av Olje- og energidepartementet etter innstilling fra NVE. Det faglig/politiske skjønnstemaet for departementet etter vannressursloven fremgår av loven § 25. Konsesjon kan bare gis hvis fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørfeltet. Også for saker etter vannressursloven foretar departementet en totalvurdering i tråd med forvaltningslovens regler. Det foreligger et forholdsvis godt

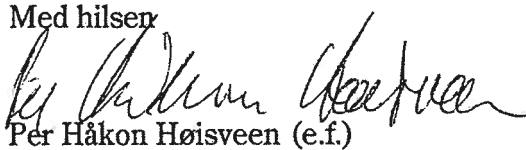
rom for skjønn for behandlingen av saker etter vannressursloven innenfor de rammer av faglig karakter som også fremgår av annet lovverk.

Konklusjon

Olje- og energidepartementet ber om Lovavdelingens vurdering av olje- og energiministerens habilitet knyttet til de saksforhold som fremgår av brevet her. Dersom det skulle bli behov for en bredere vurdering, vil departementet komme tilbake med den informasjon Lovavdelingen da måtte ha behov for.

Departementet viser for øvrig til redegjørelsen som fremgår av vedlegg 1, vedlegg 2 og vedlegg 3.

Med hilsen

Per Håkon Høisveen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Harald Solli
avdelingsdirektør

Vedlegg 1

Ferdigbehandlede saker

Troms Kraft Nett AS – søknad om statsstøtte

I brev av 19. mars 2009 ber Troms Kraft Nett AS om et direkte tilskudd for å styrke strømforsyningen til Kvaløya, Sommarøy og Hillesøy, på samme måte som det direkte tilskuddet gitt samme år via NVE til Rødøy-Lurøy kraftverk. Søknaden om direkte statsstøtte ble avslått i brev av 2. oktober 2009.

Troms Kraft Nett AS – klage på beregning av anleggsbidrag

24.02. 2009 oversendte NVE en klage til OED på NVEs vedtak om Troms Kraft Nett AS (TKN) beregning av anleggsbidrag. Bakgrunn for klagen var Norsk miljøkraft AS' opprinnelige klage av 26.05.2008 til NVE på henholdsvis TKNs beregning av anleggsbidrag ved tilknytning av Kvittfjell vindkraftverk og klage av 24.06.2008 på beregning av innmatingstariffer for samme vindkraftverk. 15.01.2009 fattet NVE vedtak om at TKNs beregning av anleggsbidrag er i strid med kontrollforskriften § 17-5. OED stadfestet NVEs vedtak i brev av 19.11. 2009. Saken ble ikke forelagt politisk ledelse.

Hamar-Regionen Fjernvarme AS – klage på fjernvarmekonsesjon

Hamar-Regionen Fjernvarme AS fikk 28.08.08 konsesjon av NVE til å utvide sitt eksisterende fjernvarmeanlegg i Hamar og Ringsaker kommune. Vedtaket ble påklaget av Norsk Teknologi. OED stadfestet NVEs vedtak 24.02.2010.

Eidsiva Bioenergi AS – klage på fjernvarmekonsesjon

Daimyo Rindi Energi (DRE) fikk konsesjon til utbygging av fjernvarmeanlegg i Gjøvik 30.06.2009. Samtidig avslo NVE konkurrerende konsesjonssøknad fra Eidsiva Bioenergi AS (Eidsiva) i omtrent det samme området. Eidsiva påklaget konsesjonsvedtaket 04.09.2009. Eidsiva ba i klagen om at vedtaket om å gi DRE konsesjon ble gitt oppsettende virkning til endelig vedtak i saken forelå. NVE hadde tidligere behandlet samme anmodning fra Eidsiva, men ga i brev av 17.08.09 avslag på begjæringen. NVEs avslag ble dermed fattet før konsesjonsvedtaket ble påklaget.

Saken ble oversendt OED for sluttbehandling 02.10.09. Det var en meget omfattende og detaljert klage (55 sider + vedlegg), og svært forskjellig fra andre klagesaker departementet har behandlet om fjernvarmekonsesjoner. Fra klagers side ble det pekt på en rekke forhold som kunne tilsi at NVEs vedtak burde oppheves. En rekke av anførselene omhandlet vedtakets gyldighet. Eidsiva hevdet at NVE hadde lagt til grunn feil faktisk grunnlag i konsesjonsvedtaket. Det ble hevdet at NVE ikke hadde foretatt en forsvarlig saksbehandling, jf. forvaltningsloven § 17, og at vedtaket av den grunn var ugyldig. Klager mente blant annet at DRE måtte følge regelverket om offentlige anskaffelser. Det ble anført at Eidsivas prosjekt hadde et vesentlig større kundegrunnlag og at investerings- og driftkostnadene som lå til grunn for førsteinstansvedtak for DREs anlegg var underestimert. Det ble hevdet at DREs prosjekt var feilaktig vurdert som et bedre prosjekt fordi Eidsivas anlegg var mer klima- og miljøvennlig og i tråd med Regjeringens strategi for bioenergi.

OED kan på eget grunnlag fatte vedtak om utsatt iverksetting, jf. fvl § 42 første ledd første setning. I et slikt tilfelle må det kunne påregnes at klageren ber om utsatt iverksetting av vedtaket i egenskap av konkurrerende søker. I tillegg til den omfattende klagen som skulle tas under behandling, vurderte departementet det som sannsynlig at fysiske arbeider ville bli satt i gang innen endelig konsesjonsvedtak ville foreligge. Gjøvik kommune var svært interessert i

å få en avgjørelse på hvem som skulle stå for fjernvarmeutbyggingen, da det bl.a. skulle foretas oppgradering av Storgata i Gjøvik og foretas andre fysiske anleggsarbeider i sentrum. Departementet kunne ikke se at private eller offentlige interesser ville bli skadelidende i en slik grad at ikke gjennomføringen av vedtaket kunne utsettes i påvente av en avgjørelse i klagesaken. Av den grunn ble det fattet vedtak om utsatt iverksetting 17.11.2009.

Departementet viser til forvaltningslovens bestemmelse om at *avslag* om begjæring av utsatt iverksetting skal grunngis, og fant ikke rettslig grunnlag for å gi noen omfattende begrunnelse for avgjørelsen. Det var på dette tidspunktet ikke tatt noe standpunkt til sakens realitet eller foretatt noen vurderinger av klagerens anførsler.

Kort tid etter spørsmålet om oppsettende virkning var avgjort, og etter avholdt møte med DRE, mottok OED en anmodning fra DRE om å få tillatelse til å legge fjernvarmerør i Storgata i forbindelse med eventuelle kommunale gravearbeider "på ettervinteren". I tillegg var det et ønske om å legge et snøsmelteanlegg i Storgata som måtte knyttes til en fyrkjele, og søknaden gjaldt derfor også ledningen fra selskapets oljefyrkjele på Hunton til Brennerigata. Dersom Eidsiva skulle vinne fram med sin klage, mente DRE at Eidsiva uansett kunne overta og kjøpe de installerte fjernvarmerørene. Departementet oversendte anmodningen fra DRE til Eidsivas advokat til uttalelse. I brev fra advokatfirmaet Mageli ANS ble det opplyst at selve gravearbeidet ikke ville bli igangsatt før sommeren 2010. Det ble videre opplyst at den traseen DRE hadde valgt for sine fremføringsrør heller ikke var den samme traseen som Eidsiva eventuelt skulle anlegge. Eidsiva ville derfor ikke ha behov for rørene DRE ønsket å legge dersom Eidsiva skulle få medhold i sin klage og bli tildelt konsesjon på Gjøvik. Departementet fikk pr telefon til Gjøvik kommune opplyst at det skulle foretas omfattende arbeider i Storgata, men at gravearbeidene tidligst ville starte siste halvdel av mai 2010. Departementet fant ut fra de opplysninger som ble lagt frem fra partene ikke grunnlag for å endre sitt vedtak av 17.11.09, jf. departementets brev av 22.12.2009.

I april 2010 trakk DRE sin konsesjonssøknad og forutsatte at fjernvarmekonsesjonen på Gjøvik ble tildelt Eidsiva. For OED gjenstod Eidsiva som eneste reelle gjenværende søker. Avgjørende for om en konsesjon skal gis er om prosjektet etter energiloven er samfunnsmessig rasjonelt. Eidsivas prosjekt ble grundig utredet og vurdert av NVE da DRE fikk sin konsesjon. Etter NVEs vurdering er fordelene ved Eidsivas prosjekt større enn ulempene og ansett som samfunnsmessig rasjonelt. På den bakgrunn fant OED grunnlag for å fatte nytt vedtak i saken i tråd med energiloven. OED la vekt på at anlegget vil bidra til å utnytte viktige avfallsressurser til energigjenvinning, og at det på sikt er ment å være et pionèranlegg i Norge ved å ta i bruk skogsavfall som brensel. OED kunne ikke se noen avgjørende momenter som talte mot at dette prosjektet kunne gis konsesjon. I medhold av departementets vedtak 10. juni 2010, utferdiget NVE anleggskonsesjon etter energiloven 25. juni 2010.

Åsnes fjernvarme – klage på fjernvarmekonsesjon

NVE ga 08.04. 2009 Åsnes fjernvarme AS konsesjon til å bygge og drive et fjernvarmeanlegg i Åsnes kommune. Norsk Tekologi påklaget vedtaket. OED stadfestet NVEs vedtak 20.10.2009.

Eidsiva Nett AS – klage på kraftledningskonsesjon

Ved NVEs vedtak av 23.09. 2008 fikk Eidsiva Nett AS konsesjon til bygging av luftledning nord for Øyangen ved Beito. NVEs vedtak ble påklaget av blant annet Øystre Slidre kommune, Vang kommune, Norges Naturvernforbund og en rekke grunneiere.

OED omgjorde NVEs vedtak 10. 09. 2009, og ga Eidsiva Nett AS konsesjon til å bygge og drive en 2,6 km lang jord- og sjøkabel fra Raudalen i Vang kommune til Beito i Øystre Slidre kommune. OED konkluderte med at fordelene ved en jord- og sjøkabel var klart større enn ulempene for denne kraftframføringen. De naturgitte forhold ble i denne sammenheng tillagt særskilt vekt. Kabelalternativet ivaretar hensynet til et viktig våtmarksområde nord for Øyangen. Området er en nasjonalt viktig naturtype av stor betydning for våtmarksfugl, og er hekkeplass for traner.

Møte med Eidsiva Energi AS 11.02.2009 om utleie og kraftkontrakter

Daværende styreleder i EBL (EnergiNorge) og konsernsjef i Eidsiva Energi AS (Eidsiva), Ola Mørkved Rinnan, hadde 11.02.2009 sammen med sin advokat Steinar Mageli møte med energi- og vannressursavdelingen for å drøfte alternative varianter knyttet til utleie av vannkraftverk og for å få en klargjøring av reglene om utleie av kraftproduksjon og kraftkontrakter. Foranledningen var høringen av OEDs forslag til nye lovbestemmelser om utleie av vannkraftproduksjon. Saken ble sendt på høring 07.01.2009 med høringsfrist 20.02. 2009. Fra OED deltok ekspedisjonssjef Per Håkon Høisveen, avdelingsdirektør Trond Ulven Ingvaldsen og underdirektør Helga Stenseth.

Det ble i møtet redegjort for at Eidsiva hadde hatt kontakt med en industrikraftprodusent om en mulig transaksjon knyttet til overdragelse av kraftverk. Eidsiva ønsket å sondere handlingsrommet for ulike løsninger med utleie eller kraftkontrakter som ledd i en eventuell transaksjon.

Avdelingen redegjorde i møtet for innholdet i høringsutkastet og for hvilke føringer som forelå om noe skulle anses som et leieforhold og om betydningen av langsiktige kraftkontrakter eller driftsoperatørskap i den forbindelse. Avdelingen presiserte at det ikke var mulig å si om den presenterte prosjektskissen var i strid med konsolideringsmodellen eller ikke før prosjektet var nærmere konkretisert. Eidsiva ga uttrykk for å være opptatt av ikke å utfordre konsolideringsmodellen. Eidsiva har senere ikke kommet tilbake til saken.

Gjenoppnevning av styremedlem i Statnett SF

På ordinært foretaksmøte i Statnett SF 23.06.2009 ble advokat Heidi Ekrem gjenvalgt som styremedlem i Statnett fram til ordinært foretaksmøte i 2011. Ekrem er samboer med konsernsjef Ola Mørkved Rinnan i Eidsiva Energi AS.

Orientering til Troms Kraft AS om tildeling av støtte fra Enova

Rett etter at styret i Enova 08.07.2009 hadde fattet vedtak om å tildele Troms Kraft AS 346 millioner kroner til bygging av Fakken vindkraftverk, ble departementet informert om vedtaket. Umiddelbart etter at politisk ledelse var orientert, informerte daværende politisk rådgiver Jarand Felland pr. telefon Troms Kraft AS om tildeling av støtten. Dette skjedde før Enova hadde fått informert støttemottakeren. Det vises til omtale i brevet til Lovavdelingen om forholdet mellom OED og Enova når det gjelder vedtak om støtte fra Energifondet.

Offentliggjøring av støtte til Troms Kraft Varme AS

Rett etter at styret i Enova 04.03.2009 hadde fattet vedtak om å tildele Troms Kraft Varme AS 8,5 millioner kroner til bygging av fjernvarmestruktur, ble departementet informert om vedtaket. Politisk ledelse ble også orientert. Tildelingen til Troms Kraft Varme AS ble offentliggjort på Troms Senterpartis hjemmeside før Enova hadde fått informert støttemottakeren. Departementet kjenner ikke til hvem som informerte Troms Senterparti.

Møte med Troms Kraft AS om adgangen til statlig deleierskap

03.06.2009 ble det avholdt møte hos statsråden med styreleder Enoksen og konsernsjef Schei fra Troms Kraft AS og med deltagelse fra energi- og vannressursavdelingen v/ekspedisjonssjef Høisveen. Troms Kraft ønsket å bli orientert om muligheten for statlig deleierskap i forbindelse med omstruktureringer av kraftforsyningen i Nord-Norge. Statsråden orienterte deltagerne fra Troms Kraft AS om at slike spørsmål hører under og i så fall må tas opp med Nærings- og handelsdepartementet.

Troms Kraft Produksjon AS – bruksrettskonsesjon i Bardufossen

I brev av 28.08.2009 forespurte Troms Kraft Produksjon AS om en bekreftelse på at selskapet har tillatelse til å forestå kraftproduksjon i Bardufossen etter april 2010. Brevet var en oppfølging av et møte 08.07.2009 mellom representanter fra Troms Kraft Produksjon og ekspedisjonssjef Høisveen og rådgiver Inge Magnus Evja fra energi- og vannressursavdelingen. I OEDs brev av 25.01.2010 viste departementet til at bruksrettskonsesjonen fra 01.04.1980 for leie av Bardufossen gjelder på ubegrenset tid, men begrenset til leieforholdets varighet. Departementet opplyste samtidig om at dersom leieforholdet med Statkraft forlenges, vil det ikke kreves ny konsesjonsbehandling.

Vedlegg 2

Veraserende saker

Troms Kraftforsyning og Energi AS – søknad om erverv av aksjer i Nordkraft AS og Salten Kraftsamband AS

Troms Kraftforsyning og Energi AS, som er et heleid datterselskap av Troms Kraft AS, har søkt om konsesjon etter industrikonsesjonsloven § 36 for ovennevnte erverv.

Det rettslige skjønnet som skal utøves etter industrikonsesjonsloven § 36 er begrenset til om ervervet ivaretar det offentlige eierskapet til vannkraftressursene. I dette tilfellet er det helt klart at kravet til offentlig eierskap ivaretas. Styrene i de to selskapene det erverves aksjer i har i samsvar med lovens krav samtykket i aksjeervervene.

Troms Kraft Produksjon AS – erverv av fallrettigheter for regulering og utbygging av vassdrag i Ullsfjord – statens forkjøpsrett

Fallervervet vil utbringe over 4000 nat.hk. og er dermed konsesjonspliktig etter industrikonsesjonsloven § 1. I henhold til industrikonsesjonsloven § 6 utløser ervervet forkjøpsrett for staten.

Statens forkjøpsrett etter § 6 har så vidt departementet vet aldri vært benyttet.

Troms Kraft Produksjon AS – Fakken vindkraftanlegg – forskudd på erstatning

Troms Kraft Produksjon fikk 30.september 2009 samtykke til forhåndstiltredelse for Fakken vindkraftanlegg. Etter krav fra Vannøya reinbeitedistrikt ble det som vilkår fastsatt at det betales et forskudd på erstatningen til Vannøya reinbeitedistrikt, jf. oreigningsloven § 25 tredje ledd.

Partene er ikke blitt enige om forskuddets størrelse og Troms Kraft har bedt departementet om å fastsette forskuddet. Departementet vil avvente underskjønnet, som kommer i månedsskifte september/oktober, før forskuddet fastsettes.

Smibelg/Storåvatn Kraftverk – regulering og erverv av fallrettigheter

Søknad fra SKS(Salten Kraftsamband) Produksjon om tillatelse til erverv og regulering. Troms Kraft berøres gjennom sin eierandel i Salten Kraftsamband AS.

Eidsiva Vannkraft AS – klagesak om endring av bruddkonsekvensklasse i Løpet dam

Eidsiva Vannkraft AS har klaget på NVEs vedtak av 4.10.2006 om bruddkonsekvensklasse for Løpet dam i Åmot kommune. NVE vedtok å endre klasse for dammen til klasse 3 fra klasse 2. Klagen ble oversendt OED 10.3.2008 uten at NVE fant grunn til å endre sitt vedtak.

NVEs vedtak er fattet med hjemmel i vannressursloven kap. 6. Sikring mot skade, jf. forskrift om klassifisering av vassdragsanlegg av 18.12.2000 med hjemmel i sikkerhetsforskriften av 15.12.2000.

Glommens og Laagens Brukseierforening (GLB) – søknad om ny reguleringskonsesjon og revisjon av vilkår for reguleringen av Tesse

Fornyelse av tidligere gitt reguleringskonsesjon for private falleiere, samt 50 års revisjon av vilkårene for offentlige falleiere. Hjemmel for revisjon er vassdragsreguleringsloven § 10 nr.2, jf. lov nr. 62 1992 punkt VI nr.3. GLB er en brukseierforening som innehar konsesjonene. Alle falleiere i Glomma og Gudbrandsdalslågen er medlemmer i GLB. Eidsiva er en av medlemmene.

Mesna Kraftselskap DA – Søknad om fornyet reguleringskonsesjon og revisjon av vilkår for Mesnavassdraget

Fornyelse av tidligere gitt reguleringskonsesjon for private falleiere, samt 50 års revisjon av vilkårene for offentlige falleiere. Hjemmel for revisjon er vassdragsreguleringsloven § 10 nr.2, jf. lov nr.62 1992 punkt VI nr.3. Mesna Kraftselskap DA er et datterselskap i Eidsiva Energi AS.

Opplandskraft DA – søknad om oppgradering av Øvre Vinstra kraftverk

Eidsiva har en eierandel på 25% i Opplandskraft. Søknaden er etter vannressursloven. Vi har mottatt innstilling fra NVE.

Eidsiva Energi Nett AS – klage på vedtak om fastsettelse av inntektsramme

29.10. 2009 oversendte NVE klage fra Eidsiva Nett AS på NVEs vedtak om fastsettelse av inntektsramme for 2007. Klagen er ikke ferdigbehandlet av OED.

Eidsiva Energi Nett AS – klage på vedtak om fastsettelse av inntektsramme

26.04.2010 oversendte NVE klage fra Eidsiva Nett AS på NVEs vedtak om fastsettelse av inntektsramme for 2008. Klagen er ikke ferdigbehandlet av OED.

Brev av 17.06.2010 og 02.09.2010 – private aksjonærer i Eidsivakonsernet og i eierselskaper

Eidsiva Energi AS ved konsernsjef Mørkved Rinnan henvendte seg i brev av 17.6.2010 til OED med ønske om en dialog som kan bidra til avklaring av hvilken betydning innføringen av konsolideringsmodellen i industrikonsesjonsloven har for selskapets aksjonærer med hensyn til deres rettigheter til overføring av eierposisjoner, direkte og indirekte, i konsernets morselskap. Formålet med var å orientere departementet om de aktuelle problemstillinger

selskapet står ovenfor, og det ble anmodet om møte for å samtale nærmere om mulige løsninger. Vedlagt brevet var gjeldende aksjonæravtale som selskapet vurderer behovet for å endre i lys av de nye reglene i industrikonsesjonsloven.

Det ble avholdt møte mellom Mørkved Rinnan og avdelingen v/ekspedisjonssjef Høisveen og seniorrådgiver Anne Haug den 8. juli 2010. På møtet redegjorde Mørkved Rinnan i hovedtrekk for hva som følger av selskapets brev av 17.6.2010 om samme tema.

Avdelingen gjorde rede for industrikonsesjonslovens krav til offentlig eierskap i selskaper som eier konsesjonspliktige vannfallsrettigheter i lys av lovforarbeidene. Det ble presisert at departementet måtte ha nærmere redegjørelser for saken dersom selskapet ønsker en vurdering av om eierskapet i Eidsiva Energi AS og den nye aksjonæravtalen er i tråd med lovens krav til offentlig eierskap. Eidsiva har i brev av 2.9.2010 kommet tilbake med en slik henvendelse og bedt og et svar, herunder anmodet om et nytt møte om saken. Nytt møte er ikke berammet og seksjonen har ikke startet noen saksbehandling av henvendelsen.

Vedlegg 3

Statsråd Riis-Johansens redegjørelse i spørsmålet om habilitet i de saker som involverer Eidsiva Energi AS og Troms Kraft AS

1. Min tilknytning og kontakt med de to selskapene

Jeg har hatt kontakt med begge selskapene ved deres ledelse. Møtene har vært i offisiell regi.

- Besøk på Eidsiva Energis anlegg på Hamar og Lillehammer 26.-27.01.2009 (i forbindelse med lanseringen av Tiltakspakka). Kort frokostmøte med blant annet Mørkved Rinnan på hotellet 27.01.09.
- Møte med en rekke aktører i Innlandet om bioenergi i Nærings- og handelsdepartementet sammen med nærings- og handelsministeren 30.3.2009. Her deltok blant annet Eidsiva Energi v/ konsernsjef Mørkved Rinnan.
- Møte med de regionale kraftselskapene i Nærings- og handelsdepartementet sammen med statssekretær Slåke 13.08.2009. Her deltok blant annet Eidsiva Energi v/Audun Tron, Jan Wibe og Reidar Åsgård.
- Møte med biobransjen på Energigården på Hadeland sammen med landbruks- og matministeren 12.01.2010. Her deltok blant annet Eidsiva Energi v/ konsernsjef Mørkved Rinnan.

For møter for øvrig vises til omtale i **Vedlegg 1 Ferdigbehandlede saker**.

Jeg avholdt også møter i angjeldende periode med konsernsjef Mørkved Rinnan i hans egenskap som styreleder i EnergiNorge.

2. Min posisjon i partiet

Jeg har ingen formelle posisjoner i partiet. Det betyr at jeg ikke deltar på møter i Sentralstyre og Arbeidsutvalg.

Jeg er observatør til landstyremøtene, men har i 2010 ikke hatt mulighet til å møte på disse.

Jeg møter regelmessig på gruppemøter i Stortinget og de såkalte ”onsdagsmøtene” (onsdag 08.00-09.00 på partikontoret med deltagere fra regjering, parti- og gruppeledelse).

3. Min kontakt med ”fornybarprosjektet”

Jeg var til stede på ”onsdagsmøter” hvor prosjektet ble diskutert. Jeg har ikke notert eksakt hvilke møter dette dreier seg om, men det var i en svært tidlig fase. I desember 2008 tok generalsekretæren i Senterpartiet kontakt for å spørre om jeg kunne sette av tid før jul til å diskutere det som da ble omtalt som ei gruppe som jobber med fornybar energi. Dette møtet ble aldri avholdt. For meg var dette prosjektet en av relativt mange ideer som ble presentert i oppstarten til valgkampen.

4. Informasjon om pengestøtten

Jeg ble først kjent med pengestøtten fra Eidsiva Energi AS og Troms Kraft AS 08.09.2010 da Statistisk Sentralbyrå offentliggjorde dette.

Jeg ble aldri orientert om pengestøtten som ble gitt fra de to kraftselskapene før dette tidspunkt. Jeg har ikke sett noen skriftlig dokumentasjon eller annen omtale. Jeg har

heller ikke muntlig blitt orientert om dette. Etter at saken om pengestøtten kom opp, har jeg gått gjennom muntlige og skriftlige kilder som jeg har hatt tilgang til for å se om det var opplysninger om disse forhold som var gått meg hus forbi.

Store mengder eposter tilflyter min mailadresse til enhver tid. Det er viktig å være klar over at det her må sondres mellom eposter som relaterer seg til mitt forvaltningsområde, og de eposter som er av rent partiintern karakter. Jeg har av arbeidsmessige årsaker vært nødt til å prioritere de eposter som er knyttet til min embetsførsel som olje- og energiminister. Jeg har ikke noen eposter knyttet til saker innenfor mitt forvaltningsområde som har referanse til noen form for pengestøtte. Det er heller ingen eposter direkte til meg av partimessig karakter som har noen referanse til slik støtte.

Den informasjonen jeg ser har tilflytt meg om finansiering av fornybarprosjektet er inntatt som underliggende eposter eller ”haler” til eposter som jeg har fått tilsendt. I denne epostkjeden er det informasjon om støtte fra Glommen skog (150.000 kr) og Mjøsen skog (40.000 kr). Det ble og informert om at det søkes støtte fra Viken skog, AT skog og Havass. Den eneste informasjon om pengestøtte fra et av kraftselskapene fremgår av en kopi av en epost sendt i august 2009 til Fornybaralliansen fra generalsekretæren der han skriver at ”Troms Kraft hjelper til med noen kroner”.

I en for meg noe uforståelig epost fra begynnelsen av september 2009 som er sendt meg i kopi skriver generalsekretæren at han har sendt regningen på det han nevner som en ren energi annonse til OED. Meg bekjent mottok vi aldri noen slik regning. OED har da heller ikke betalt noen regning i den forbindelse.

Jeg var imidlertid kjent med at Felleskjøpet Agri ved Steinar Dvergsdal 21.05.2009 søkte om støtte til å finansiere trykkingen av rapporten som det omtalte prosjektet utarbeidet. Det ble aldri vurdert som aktuelt å gi noe slik støtte. Statssekretær Sigrid Hjørnegård avsto for øvrig søknaden i brev fra OED datert 13.07.2009.

Statssekretær Hjørnegårds redegjørelse i spørsmålet om habilitet i de saker som involverer Eidsiva Energi AS og Troms Kraft AS

1. Statssekretærens posisjon i partiet

- Jeg har ingen formelle posisjoner i partiorganisasjonen sentralt. Jeg er styremedlem i Akershus SP (fra 05.03.10).

2. Statssekretærens kontakt med selskapene med Eidsiva Energi AS

- Jeg var med statsråden på hans besøk i januar 2009 (som politisk rådgiver)
- Jeg åpnet Energiråd Innlandet hos Eidsiva Energi 28.08.09. Kort møte med konsernsjef Mørkved Rinnan i forkant.
- Møte om Energiråd Innlandet i OED 08.02.10. Her deltok blant annet Elisabeth Frydenlund fra Eidsiva Energi.
- Møte med Eidsiva Energi i forbindelse med behandlingen av klagen på fjernvarmekonsesjonen på Gjøvik 12.11.09. Det er redegjort for konsesjonssaken i vedlegg 1.

- Fellestransport med Eidsiva hjem fra London i mars 2010 forårsaket av askeutslipp og problemer i lufttrafikken. Eidsiva la ut for transporten (tog, taxi, buss, båt) og OED har i ettertid betalt fakturaen.
- Noen treffpunkter med konsernsjef Mørkved Rinnan i kraft av at han var styreleder i EBL/Energi Norge.
- Jeg har ikke hatt egne møter med Troms Kraft AS.

3. Kontakt med fornybarprosjektet i SP, informasjon om støtte fra Eidsiva Energi og Troms Kraft

Jeg ble ikke kjent med pengestøtten fra Eidsiva Energi og Troms Kraft før SSB offentliggjorde dette 08.09.10.

I arbeidet med redegjørelsen til Lovavdelingen har jeg konsentrert meg om all informasjon som direkte er rettet til meg i muntlig eller skriftlig form. I tillegg har det vært nødvendig å gå gjennom informasjon som indirekte har tilflytt meg, for eksempel gjennom underliggende vedlegg eller ”haler” til eposter hvor bare den siste eposten var stilet direkte til meg. I denne gjennomgangen har jeg merket meg at finansiering av fornybarprosjektet er nevnt i tre ulike sammenhenger utenom det som er redegjort for under eller i statsrådets redegjørelse.t.

- Jeg fikk flere ganger våren 2009 en oppfordring om å se gjennom utkastet til fornybarrapport. Jeg anså at dette arbeidet lå på siden av mitt ansvarsområde som pol.rådgiver/statssekretær i olje- og energidepartementet, og responderte ikke på henvendelsene.
- Etter mange purringer gikk jeg likevel gjennom rapporten like før den gikk i trykken, og kom med mine kommentarer.
- Jeg var til stede på pressekonferansen 12.06.09 hvor rapporten ble overlevert partileder Liv Signe Navarsete av arbeidsgruppens leder Steinar Dvergsdal. Her ble meg bekjent ikke finansiering av prosjektet nevnt.
- 21.05.09 mottok jeg i egenskap av statssekretær en søknad fra Steinar Dvergsdal hvor han på vegne av arbeidsgruppa søkte om midler til å dekke de eksterne kostnadene ved prosjektet. Jeg avslo søknaden i brev fra OED 13.07.09.
- I en kopi av en e-post som jeg mottok i begynnelsen av mai 2009 gjennomgår generalsekretær Egeberg mange sider av arbeidet med fornybarrapporten i 16 underpunkter. Her nevnes blant annet at ”Eidsiva og andre har vedtatt å bruke penger. (minimum 650. hvorav en del går til kostnader som er brukt på rapporten)”. I kulepunkt 16 vises det til at OED skulle sjekke en faktaopplysning. I et svar til Egeberg kommenterte jeg dette ene punktet. Det øvrige innholdet registrerte jeg ikke. Jeg har derfor heller aldri orientert statsråd Riis-Johansen om den informasjon som her fremkom om bidraget fra Eidsiva Energi AS.
- Støtten fra Eidsiva Energi var nevnt i fotnote d) til regnskapet for 2009, som ble behandlet på landsstyremøtet til SP på Gardermoen 09.-10.04.10. Jeg var til stede på møtet som observatør. Som observatør har jeg ikke tilgang til sakspapirene. De blir ikke utsendt i forkant eller utdelt i møtet uten at en ber spesielt om det. Jeg ba ikke om å få papirene.

Politisk rådgiver Ivar Vigdenes' befatning med de saker som involverer Eidsiva Energi AS og Troms Kraft AS

Politisk rådgiver har ikke hatt møter med Eidsiva Energi AS eller Troms Kraft AS.

Politisk rådgiver har ikke hatt noen befatning med vedtak i de aktuelle sakene som har vært til behandling i departementet.

Politisk rådgiver har ingen formelle posisjoner i partiorganisasjonen sentralt. Han deltok på Senterpartiets landsstyremøte som observatør 09.04.2010, men mottok ingen sakspapirer til møtet ut over møteagenda på epost datert 23.02.2010 og 07.04.2010. Han etterspurte eller mottok heller ikke regnskapet (hvor støtten fra Eidsiva Energi AS er nevnt i en fotnote) på annen måte.

Politisk rådgiver ble ikke kjent med pengestøtten fra de to selskapene før Statistisk Sentralbyrå offentliggjorde dette 08.09.2010.